



ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆ

ՀՀ վերաքննիչ վարչական
դատարանի որոշում
Վարչական գործ թիվ ՎԴ/2401/05/24
Նախագահող դատավոր՝ Գ. Սոսյան

Վարչական գործ թիվ ՎԴ/2401/05/24
2025թ.

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ ՀԱՆՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ դատարանի վարչական պալատը
(այսուհետ՝ Վճռաբեկ դատարան) հետևյալ կազմով՝

Նախագահող և զեկուցող Հ. ԲԵԴԵՎՅԱՆ
Ա. ԹՈՎՄԱՍՅԱՆ
Լ. ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Ռ. ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Ք. ՄԿՈՅԱՆ

2025 թվականի փետրվարի 05-ին,

գրավոր ընթացակարգով քննելով երրորդ անձ «Օրրան» բարեգործական ՀԿ-ի
(այսուհետ՝ Կազմակերպություն) վճռաբեկ բողոքը ՀՀ վերաքննիչ վարչական դատարանի
17.06.2024 թվականի «Վերաքննիչ բողոքը մերժելու մասին» որոշման դեմ՝ ըստ հայցի Արգամ
Հովհաննիսյանի ընդդեմ Կենտրոն վարչական շրջանի, երրորդ անձ՝ Կազմակերպություն՝
Կենտրոն վարչական շրջանի 06.12.2002 թվականի թիվ 23/35-402 շինարարության
թույլտվությունը ոչ իրավաչափ ճանաչելու պահանջների մասին,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց

1. Գործի դատավարական նախապատմությունը

Դիմելով դատարան՝ Արգամ Հովհաննիսյանը պահանջել է ոչ իրավաչափ ճանաչել
Կենտրոն վարչական շրջանի 06.12.2002 թվականի թիվ 23/35-402 շինարարության

թույլտվությունը: Միաժամանակ ներկայացվել է միջնորդություն՝ բաց թողնված դատավարական ժամկետը վերականգնելու վերաբերյալ:

ՀՀ վարչական դատարանի (դատավոր՝ Գ. Առաքելյան) (այսուհետ՝ Դատարան) 12.03.2024 թվականի որոշմամբ բաց թողնված դատավարական ժամկետը վերականգնելու վերաբերյալ միջնորդությունը բավարարվել է, հայցադիմումն ընդունվել է վարույթ, Կազմակերպությունը ներգրավել է որպես երրորդ անձ և պատասխանողից պահանջվել է ապացույց:

ՀՀ վերաքննիչ վարչական դատարանի (այսուհետ՝ Վերաքննիչ դատարան) 17.06.2024 թվականի որոշմամբ Դատարանի 12.03.2024 թվականի «Բաց թողնված ժամկետը հարգելի համարելու միջնորդությունը բավարարելու, հայցադիմումը վարույթ ընդունելու, երրորդ անձ ներգրավելու և ապացույց պահանջելու մասին» որոշման դեմ բաց թողնված ժամկետը վերականգնելու վերաբերյալ միջնորդությունը բավարարելու մասի դեմ Կազմակերպության բերած վերաքննիչ բողոքը մերժվել է, և Դատարանի 12.03.2024 թվականի «Բաց թողնված ժամկետը հարգելի համարելու միջնորդությունը բավարարելու, հայցադիմումը վարույթ ընդունելու, երրորդ անձ ներգրավելու և ապացույց պահանջելու մասին» որոշումը թողնվել է անփոփոխ:

Սույն գործով վճռաբեկ բողոք է ներկայացրել երրորդ անձ Կազմակերպությունը (ներկայացուցիչ՝ Մարիամ Սողոմոնյան):

Վճռաբեկ բողոքի պատասխան չի ներկայացվել:

2. Վճռաբեկ բողոքի հիմքերը, հիմնավորումները և պահանջը

Սույն վճռաբեկ բողոքը քննվում է հետևյալ հիմքերի սահմաններում ներքոհիշյալ հիմնավորումներով.

Վերաքննիչ դատարանը խախտել է ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 54-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերը, 72-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետը:

Բողոք բերած անձը նշված պնդումը պատճառաբանել է հետևյալ փաստարկներով.

Տվյալ դեպքում հայցվոր կողմը նշել է, որ վիճարկվող վարչական ակտի մասին իմացել է 2024 թվականի հունվարին: Վերաքննիչ դատարանը, հիմք ընդունելով միայն հայցվոր կողմի նշված պնդումը, գտել է, որ հայցվորը դատավարական ժամկետը բաց է թողել հարգելի պատճառով, հետևաբար Դատարանի «Բաց թողնված դատավարական ժամկետը հարգելի համարելու միջնորդությունը բավարարելու, հայցադիմումը վարույթ ընդունելու, երրորդ անձ ներգրավելու և ապացույց պահանջելու մասին» որոշումն իրավաչափ է, որպիսի եզրահանգումը անհիմն է հետևյալ պատճառաբանությամբ.

Արգամ Հովհաննիսյանը Երևան, Կենտրոն, Եկմայան փողոց 6/3 բնակելի տուն հասցեում գտնվող գույքը ձեռք է բերել այն պայմաններում, երբ Կազմակերպությանը պատկանող շենքը գտնվում էր հարևանությամբ և օրինական հիմքով կառուցվել էր դեռ դրանից երկու տասնամյակ առաջ, և դրա նկատմամբ գրանցված էր Կազմակերպության սեփականության իրավունքը: Ընդ որում, գույքը ձեռք բերելու ժամանակ Արգամ Հովհաննիսյանն իմացել և բնականաբար տեսել է տեղում Կազմակերպության շենքը և փաստորեն գույքը ձեռք է բերել այն տեսքով, դիրքով և իր հատկանիշներով, որոնք որ առկա են եղել, ուստի գույքը վերջինիս անցել է իր բոլոր դրական և բացասական հատկանիշներով, ինչից հետո վերջինս եթե գտնում էր, որ իր՝ որպես

սեփականատիրոջ, որևէ իրավունք խախտվել է կամ խախտվում է, ապա ուներ բավարար ժամանակ իր իրավունքներն իրացնելու համար, մինչդեռ հայցվորի կողմից անցած երկու տարվա ընթացքում որևէ առարկություն կամ պահանջ, ինչպես նաև դատական պաշտպանության դիմելու քայլեր չեն իրականացվել:

Բացի դա, հատկանշական է, որ փաստորեն Կազմակերպության շենքի առկայությունն անցած երկու տասնամյակի ընթացքում որևէ անհանգստություն կամ հարց չի առաջացրել ոչ միայն հայցվորի մոտ մինչև 2024 թվականը հայց ներկայացնելը, այլ նաև վերջինիս իրավանախորդների մոտ սկսած 2002 թվականից, երբ իրականացվել է Կազմակերպության շենքի կառուցումը: Ավելին, այն, որ հայցվորն իմացել է, որ Կազմակերպության շենքն օրինական է և կառուցվել է ժամանակին շինարարության թույլտվության հիման վրա, վկայում է նաև այն հանգամանքը, որ Արգամ Հովհաննիսյանը մինչև շինարարությունը սկսելն ուսումնասիրել է տարածքում առկա գույքային միավորների կարգավիճակը, հանդիպել դրանց սեփականատերերի հետ, բանակցել, հավաստիացել, որ որևէ քաղաքաշինական նորմի խախտում չի կատարելու:

Մասնավորապես՝ դեռևս 2022 թվականի մարտ ամսին Արգամ Հովհաննիսյանը դիմել է նաև Կազմակերպությանը՝ խնդրելով տրամադրել գրավոր համաձայնություն իրեն պատկանող հողամասի սահմաններում ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հասարակական նշանակության օբյեկտ կառուցելու համար, իսկ Կազմակերպության նախագահի կողմից 01.02.2021 թվականին տրվել է համաձայնություն, ինչը վկայում է նրա մասին, որ սույն գործով հայցվորն իմացել է, որ Կազմակերպության շենքն օրինական է: Հատկանշական է նաև, որ հայցվորը մշակել է հասարակական օբյեկտի նախագիծ, նախաձեռնել է շինարարության թույլտվություն ստանալու գործընթաց, որի ընթացքում իրականացվել է տարածքի հատակագծի, կառուցվելիք շենքի նախագծի մշակում, որի վրա նշահարվել և նշվել են նախատեսվող շինության ուրվագիծը, նշվել է դրա հեռավորությունը հարևանությամբ գտնվող այլ անձանց սեփականության իրավունքով պատկանող շենքերից:

Հայցվոր կողմը չի ներկայացրել որևէ հիմնավոր պատճառ առ այն, որ դատավարական ժամկետների բացթողումը եղել է իրենից անկախ հանգամանքներով պայմանավորված: Այսինքն, միջնորդությամբ չի հիմնավորվել, որ հայցվորն օրենքով սահմանված ժամկետի ընթացքում ձեռնարկել է իրենից կախված ողջամիտ ու բավարար որևէ միջոց ՀՀ վարչական դատարան դիմելու ուղղությամբ, սակայն իր կամքից անկախ պատճառներով բաց է թողել օրենքով սահմանված դատավարական ժամկետը: Հետևապես պետք է փաստել, որ դատավարական ժամկետները հայցվորը բաց չի թողել հարգելի պատճառներով:

Վերոգրյալի հիման վրա բողոք բերած անձը պահանջել է վերացնել Վերաքննիչ դատարանի 17.06.2024 թվականի «Վերաքննիչ բողոքը մերժելու մասին» որոշումը և կայացնել նոր դատական ակտ՝ Դատարանի 12.03.2024 թվականի «Բաց թողնված ժամկետը հարգելի համարելու միջնորդությունը բավարարելու, հայցադիմումը վարույթ ընդունելու, երրորդ անձ ներգրավելու և ապացույց պահանջելու մասին» որոշումը՝ բաց թողնված ժամկետը վերականգնելու վերաբերյալ միջնորդությունը բավարարելու մասով, վերացնել:

3. Վճռաբեկ դատարանի պատճառաբանությունները և եզրահանգումը.

Վճռաբեկ դատարանն արձանագրում է, որ սույն գործով վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը պայմանավորված է ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 161-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով նախատեսված հիմքի առկայությամբ՝ նույն հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետի իմաստով, այն է՝ Վերաքննիչ դատարանի կողմից թույլ է տրվել ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 54-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերի խախտում, որը խաթարել է արդարադատության բուն էությունը, և որի առկայությունը հիմնավորվում է ստորև ներկայացված պատճառաբանություններով:

ՀՀ Սահմանադրության 61-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ յուրաքանչյուր ոք ունի իր իրավունքների և ազատությունների արդյունավետ դատական պաշտպանության իրավունք:

ՀՀ Սահմանադրության 63-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ յուրաքանչյուր ոք ունի անկախ և անաչառ դատարանի կողմից իր գործի արդարացի, հրապարակային և ողջամիտ ժամկետում քննության իրավունք:

«Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիայի (այսուհետ՝ Կոնվենցիա) 6-րդ հոդվածի 1-ին կետի համաձայն՝ յուրաքանչյուր ոք, երբ որոշվում է նրա քաղաքացիական իրավունքները և պարտականությունները կամ նրան ներկայացրած ցանկացած քրեական մեղադրանքի առնչությամբ, ունի օրենքի հիման վրա ստեղծված անկախ ու անաչառ դատարանի կողմից ողջամիտ ժամկետում արդարացի և հրապարակային դատաքննության իրավունք:

ՀՀ վճռաբեկ դատարանն արձանագրել է, որ ՀՀ Սահմանադրության և Կոնվենցիայի վերը շարադրված իրավադրույթները, երաշխավորելով անձի՝ իր իրավունքների և ազատությունների իրավական պաշտպանության արդյունավետ միջոցների և դատական պաշտպանության իրավունքները, սահմանում են անձի դատարան դիմելու իրավունքը, որը կոչված է ստեղծելու պայմաններ՝ անձի խախտված իրավունքները վերականգնելու համար: Դատարան դիմելու իրավունքն անձի համար ապահովում է իրավական երաշխիքներ՝ իր իրավունքների խախտումների դեպքում ստանալ արդյունավետ իրավական պաշտպանություն: Այստեղից հետևում է այն կարևոր կանոնը, որի համաձայն՝ դատական պաշտպանություն անձն ստանում է վերջինիս՝ ՀՀ Սահմանադրությամբ, միջազգային պայմանագրերով, օրենքներով և այլ իրավական ակտերով ամրագրված իրավունքների և (կամ) ազատությունների խախտման դեպքում: Դատական պաշտպանությունը չի կարող լինել ինքնանպատակ, այն ունի հստակ առաքելություն, հստակ սուբյեկտներ ու հասցեատեր և կոչված է ապահովելու անձի խախտված իրավունքների արդյունավետ վերականգնումը (*տե՛ս, Նարինե Չարչյանը, Վահե և Աննա Տեր-Եսայաններն ընդդեմ Երևանի քաղաքապետարանի թիվ ՎԴ/11139/05/18 վարչական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 10.09.2021 թվականի որոշումը*):

Այսպիսով, ՀՀ Սահմանադրությամբ և Կոնվենցիայով նախատեսված է ընդհանուր կանոն, որ դատարան դիմելու իրավունքը վերապահված է կոնկրետ այն անձին, ում իրավունքները խախտվել են կամ առկա է նրա իրավունքների խախտման վտանգ: Օրենսդիրը, նույնպես առաջնորդվելով այս ընդհանուր կանոնով, վարչական դատավարության օրենսգրքում ամրագրել է յուրաքանչյուրի՝ իր խախտված իրավունքների պաշտպանության համար վարչական դատարան

դիմելու իրավունքը: Անձը կարող է դիմել դատական պաշտպանության, եթե ունի «իրական (ռեալ)» իրավունքներ (տե՛ս, Կարինե Զիլավյանն ընդդեմ ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի թիվ ՎԴ/6403/05/12 վարչական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 08.05.2014 թվականի որոշումը):

Վճռաբեկ դատարանն արձանագրում է, որ վարչական դատարան դիմելու իրավունք ունեցող սուբյեկտների ցանկը սահմանված է ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 3-րդ հոդվածով, որի 1-ին մասի 1-ին կետի համաձայն՝ յուրաքանչյուր ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ նույն օրենսգրքով սահմանված կարգով իրավունք ունի դիմելու վարչական դատարան, եթե համարում է, որ պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմնի կամ դրա պաշտոնատար անձի վարչական ակտով, գործողությամբ կամ անգործությամբ՝

1) խախտվել են կամ անմիջականորեն կարող են խախտվել նրա՝ Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, միջազգային պայմանագրերով, օրենքներով կամ այլ իրավական ակտերով ամրագրված իրավունքները և ազատությունները, ներառյալ, եթե՝

ա. խոչընդոտներ են հարուցվել այդ իրավունքների և ազատությունների իրականացման համար,

բ. չեն ապահովվել անհրաժեշտ պայմաններ այդ իրավունքների իրականացման համար, սակայն դրանք պետք է ապահովվեին Սահմանադրության, միջազգային պայմանագրի, օրենքի կամ այլ իրավական ակտի ուժով.

2) նրա վրա ոչ իրավաչափորեն դրվել է որևէ պարտականություն.

3) նա վարչական կարգով ոչ իրավաչափորեն ենթարկվել է վարչական պատասխանատվության:

ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 65-րդ հոդվածի համաձայն՝ վարչական դատարանում գործը հարուցվում է հայցի հիման վրա:

ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 66-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ վիճարկման հայցով հայցվորը կարող է պահանջել ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն վերացնել միջամտող վարչական ակտը (ներառյալ՝ զուգորդվող վարչական ակտի միջամտող դրույթները):

Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատավարության օրենսգրքի 69-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ ճանաչման հայցով հայցվորը կարող է պահանջել ոչ իրավաչափ ճանաչել այլևս իրավաբանական ուժ չունեցող միջամտող վարչական ակտը կամ կատարմամբ կամ որևէ այլ կերպ իրեն սպառած գործողությունը կամ անգործությունը, եթե հայցվորն արդարացիորեն շահագրգռված է ակտը կամ գործողությունը կամ անգործությունը ոչ իրավաչափ ճանաչելու մեջ, այսինքն՝

1) առկա է նմանատիպ իրավիճակում նմանատիպ միջամտող վարչական ակտ կրկին ընդունելու կամ գործողություն կրկին կատարելու վտանգ,

2) հայցվորը մտադիր է պահանջել գույքային վնասի հատուցում, կամ

3) դա նպատակ է հետապնդում վերականգնելու հայցվորի պատիվը, արժանապատվությունը կամ գործարար համբավը:

Վերոգրյալ իրավական կարգավորումների վերլուծությունը հնարավորություն է տալիս՝ արձանագրելու, որ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց կողմից ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 3-րդ հոդվածով սահմանված դեպքերում պետական կամ

տեղական ինքնակառավարման մարմնի կամ դրա պաշտոնատար անձի վարչական ակտի իրավաչափության վիճարկումը վարչադատական կարգով կարող է իրացվել ինչպես ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 66-րդ հոդվածով սահմանված վիճարկման հայց, այնպես էլ նույն օրենսգրքի 69-րդ հոդվածով սահմանված ճանաչման հայց ներկայացնելու միջոցով:

Անդրադառնալով դատական կարգով վարչական ակտի իրավաչափության վիճարկման հարցին՝ ՀՀ վճռաբեկ դատարանը նախկինում կայացրած որոշմամբ արձանագրել է, որ վարչական ակտը վիճարկելիս դատական պաշտպանությունից օգտվելը չի կարող լինել ինքնանպատակ, այլ այն պետք է ուղղված լինի անձի խախտված իրավունքների վերականգնման ապահովմանը: Ուստի դիմելով վարչական դատարան՝ անձը ոչ միայն պետք է հիմնավորի, որ պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների և դրանց պաշտոնատար անձանց վարչական ակտերն ընդունվել, գործողությունները կամ անգործությունը կատարվել են օրենքի խախտմամբ, այլ նաև պետք է մատնանշի իր այն իրավունքներն ու ազատությունները, որոնք խախտվել են (*տե՛ս, Սվետլանա Օհանյանն ընդդեմ Երևանի քաղաքապետարանի թիվ ՎԴ/0909/05/10 վարչական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 05.04.2013 թվականի որոշումը*):

Զարգացնելով վերոգրյալ իրավական դիրքորոշումները՝ ՀՀ վճռաբեկ դատարանը նախկինում կայացրած իր որոշումներից մեկում արտահայտել է այն տեսակետը, որ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի իրավակարգավորման առարկայի իմաստով դատարան դիմելու իրավունքի առկայության համար բավարար չէ միայն սուբյեկտների անհրաժեշտ կազմի վերաբերյալ պահանջի բավարարումը: Այն, ի թիվս այլ պայմանների, պետք է դիտարկվի նաև համապատասխան սուբյեկտի մոտ դատարան դիմելու իրավական շահի առկայության համատեքստում՝ ելակետ ընդունելով օրենսդրորեն սահմանված իրավական նախադրյալները: Այսինքն՝ «շահագրգիռ անձ» հասկացությունը գնահատման ենթակա հասկացություն է, և գործը քննող դատարանն իրավասու է գնահատելու այս հասկացությունը յուրաքանչյուր գործով՝ հաշվի առնելով կոնկրետ գործի հանգամանքները և պարզելով, թե արդյոք տվյալ անձն ունի իրավական շահագրգռվածություն, թե ոչ (*տե՛ս, Տիգրան Սանասարյանն ընդդեմ Երևանի քաղաքապետարանի թիվ ՎԴ/3477/05/13 վարչական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 26.12.2014 թվականի որոշումը, «Լուվի» ՍՊԸ-ի տնօրեն Հասմիկ Հովհաննիսյանն ընդդեմ ՀՀ ֆինանսների նախարարության թիվ ՎԴ/4009/05/14 վարչական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 18.03.2015 թվականի որոշումը*):

Վճռաբեկ դատարանը հարկ է համարում արձանագրել, որ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 78-րդ հոդվածի 2-րդ մասը սահմանում է, որ վարչական դատարանը պարտավոր է հայցադիմումն ստանալու օրվանից հետո՝ մեկշաբաթյա ժամկետում, վարույթ ընդունել նույն օրենսգրքով նախատեսված պահանջների պահպանմամբ ներկայացված հայցադիմումը, եթե առկա չեն նույն օրենսգրքի 79-81-րդ հոդվածներով սահմանված՝ հայցադիմումը վերադարձնելու, դրա ընդունումը մերժելու կամ այն վերահասցեագրելու հիմքերը:

Վճռաբեկ դատարանն արձանագրում է, որ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգիրքը հայցադիմումին ներկայացվող ի թիվս այլ բովանդակային և ընթացակարգային պահանջների, նախատեսում է նաև պարտադիր պահանջ՝ հայցադիմումը օրենքով սահմանված դատավարական ժամկետներում ներկայացնելու:

Անդրադառնալով դատարանի մատչելիության ժամկետային սահմանափակումներին՝ Եվրոպական դատարանն արտահայտել է այն իրավական դիրքորոշումը, որ ներպետական օրենսդրությամբ սահմանված այդպիսի սահմանափակումները հետապնդում են որոշակի կարևոր նպատակներ, մասնավորապես՝ իրավական որոշակիության երաշխավորումը, հավանական պատասխանողի պաշտպանությունը ժամկետանց հայցերից: Ըստ Եվրոպական դատարանի՝ նմանատիպ հայցերի դեպքում դժվար կլինի կանխել անարդարությունը, որը կարող է առաջանալ, եթե դատարաններից պահանջվի քննել հեռավոր անցյալում տեղի ունեցած իրադարձություններ այնպիսի ապացույցների հիման վրա, որոնք կարող են լինել ոչ արժանահավատ և ոչ ամբողջական՝ բավականաչափ ժամանակահատված անցած լինելու պատճառով: Եվրոպական դատարանը գտել է, որ ժամկետային սահմանափակումների առումով պետությունները նույնպես հայեցողական լիազորություն ունեն որոշելու, թե դատարանի մատչելիությունն ինչպես պետք է սահմանափակվի (*տե՛ս, Stubbings and others v. The United Kingdom (22083/93, 22095/93) գործով Եվրոպական դատարանի 22.10.1996 թվականի վճիռը, 51-րդ և 55-րդ կետեր*):

Այսպես ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 54-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ դատավարական ժամկետների ավարտից հետո դատավարության մասնակիցները կորցնում են այդ ժամկետներով պայմանավորված գործողություններ կատարելու իրավունքը:

Վճռաբեկ դատարանն արձանագրել է, որ օրենսդրորեն սահմանվել են ՀՀ վարչական դատարան հայց ներկայացնելու դատավարական ժամկետներ, որոնց ընթացքում հայցվորները կարող են իրացնել դատական պաշտպանության իրենց իրավունքը, իսկ այդ ժամկետների ավարտից հետո վերջիններս այլևս կորցնում են այդ ժամկետներով պայմանավորված գործողություններ կատարելու իրավունքը (*տե՛ս, Երևանի քաղաքապետարանն ընդդեմ Գայանե Մելքոնյանի թիվ ՎԴ/0059/05/14 վարչական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 30.07.2014 թվականի որոշումը*):

Միևնույն ժամանակ անձի՝ դատական պաշտպանության իրավունքի, ինչպես նաև վերջինիս բաղադրատարր հանդիսացող դատարանի մատչելիության իրավունքի իրացման շահի և ժամկետանց հայցերի ներկայացման ու դրանով պայմանավորված դատարանների ավելորդ ծանրաբեռնվածության բացառման իրավաչափ նպատակի հավասարակշռության երաշխավորման համատեքստում օրենսդիրը սահմանել է բաց թողնված դատավարական ժամկետներով պայմանավորված գործողություններ կատարելու իրավունքը վերականգնելու մասին միջնորդության ներկայացման հնարավորություն դատական պաշտպանության դիմող անձի համար՝ դատավարական ժամկետի բացթողնման հիմքերի բավարարությունը թողնելով դատարանի գնահատմանը և դատարանի համար սահմանելով միջնորդության քննարկման արդյունքում կիրառվող լիազորությունների հստակ շրջանակ: Մասնավորապես, ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 54-րդ հոդվածի 2-րդ մասով ամրագրվել է, որ դատավարական ժամկետների ավարտից հետո ներկայացված հայցադիմումների ընդունումը մերժվում է նույն օրենսգրքի 80-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի հիմքով, եթե բաց թողնված դատավարական ժամկետները վարչական դատարանի որոշմամբ չեն վերականգնվում: Դատավարական ժամկետների ավարտից հետո ներկայացված այլ փաստաթղթերը վարչական դատարանի որոշմամբ վերադարձվում են դրանք ներկայացրած անձանց, եթե բացակայում է բաց թողնված

դատավարական ժամկետներով պայմանավորված գործողություններ կատարելու իրավունքը վերականգնելու մասին միջնորդությունը: Նման միջնորդությունը բավարարվում է, եթե վարչական դատարանը համարում է, որ անձը ժամկետը բաց է թողել հարգելի պատճառով:

Վարչական ակտի իրավաչափության դատական կարգով վիճարկման համար անձի՝ դատարան դիմելու իրավական շահի առկայության պարտադիրության և համապատասխան հայց ներկայացնելու դատավարական ժամկետների պահպանվածության վերաբերյալ վերոգրյալում արտահայտված դիրքորոշումների համատեքստում Վճռաբեկ դատարանը հարկ է համարում նախևառաջ արձանագրել, որ «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի իմաստով վարչարարությունը վարչական մարմինների արտաքին ներգործություն ունեցող գործունեություն է, որը եզրափակվում է վարչական կամ նորմատիվ ակտերի ընդունմամբ, ինչպես նաև գործողություն կամ անգործություն, որն անձանց համար առաջացնում է փաստական հետևանքներ, իսկ «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 53-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ վարչական ակտն արտաքին ներգործություն ունեցող այն որոշումը, կարգադրությունը, հրամանը կամ այլ անհատական իրավական ակտն է, որը վարչական մարմինն ընդունել է հանրային իրավունքի բնագավառում կոնկրետ գործի կարգավորման նպատակով, և ուղղված է անձանց համար իրավունքներ և պարտականություններ սահմանելուն, փոփոխելուն, վերացնելուն կամ ճանաչելուն:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ նույն օրենքի իմաստով.

ա) բարենպաստ վարչական ակտն այն վարչական ակտն է, որի միջոցով վարչական մարմիններն անձանց տրամադրում են իրավունքներ կամ նրանց համար ստեղծում են այդ անձանց իրավական կամ փաստացի դրությունը բարելավող ցանկացած այլ պայման:

բ) միջամտող վարչական ակտն այն վարչական ակտն է, որի միջոցով վարչական մարմինները մերժում, միջամտում, ընդհուպ սահմանափակում են անձանց իրավունքների իրականացումը, որևէ պարտականություն են դնում նրանց վրա կամ ցանկացած այլ եղանակով վատթարացնում են նրանց իրավական կամ փաստացի դրությունը:

ՀՀ վճռաբեկ դատարանն արձանագրել է, որ վարչարարությունն իրականացնելիս վարչական մարմինները պարտավոր են գործել ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց՝ Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, միջազգային պայմանագրերով, օրենքներով կամ այլ իրավական ակտերով ամրագրված իրավունքները և ազատությունները ոչ իրավաչափ վարչական ակտով չխախտելու, այդ իրավունքների ու ազատությունների իրականացման համար խոչընդոտներ չհարուցելու, դրանց իրականացման համար Սահմանադրության, միջազգային պայմանագրի, օրենքի կամ այլ իրավական ակտի ուժով անհրաժեշտ պայմաններ ապահովելու և նրանց վրա ոչ իրավաչափորեն որևէ պարտականություն չդնելու հաշվառմամբ: Ընդ որում, ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց՝ Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, միջազգային պայմանագրերով, օրենքներով կամ այլ իրավական ակտերով ամրագրված իրավունքներն ու ազատությունները պետք է առկա լինեն վարչական ակտն ընդունելու պահի դրությամբ, քանի որ օբյեկտիվորեն հնարավոր չէ կանխատեսել ապագայում ձեռք բերվող իրավունքների ու օրինական շահերի վրա այդ ակտի արտաքին ներգործություն ունենալու հանգամանքը: Նշվածը հիմնավորվում է նաև նրանով, որ

վարչական մարմինը ոչ միայն պարտավորություն ունի վարչական վարույթում ներգրավել այն անձանց, որոնց իրավունքները կամ օրինական շահերը կարող են շոշափվել վարույթի արդյունքում ընդունվելիք վարչական ակտով, այլ նաև՝ գրավոր վարչական ակտը, ընդունումից հետո՝ եռօրյա ժամկետում վարչական մարմինը պարտավոր է հանձնել վարույթի մասնակիցներին, հետևաբար այդ ակտը չի կարող հանձնվել այնպիսի անձի, ով վարչական ակտն ընդունելու պահին չունի վարչական ակտով շոշափվող իրավունքներ կամ օրինական շահեր (*Կե'ս, Նարինե Չարչյանը, Վահե և Աննա Տեր-Եսայաններն ընդդեմ Երևանի քաղաքապետարանի թիվ ՎԴ/11139/05/18 վարչական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 10.09.2021 թվականի որոշումը*):

ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 80-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետի համաձայն՝ վարչական դատարանը մերժում է հայցադիմումի ընդունումը, եթե հայցադիմում է ներկայացրել դրա իրավունքն ակնհայտորեն չունեցող անձը:

Այսպիսով հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ դատական պաշտպանության դիմելու իրավական շահագրգռվածության բացակայության փաստն ինքնին հայցադիմումի վարույթ ընդունելը բացառող հանգամանք է հանդիսանում՝ Վճռաբեկ դատարանն արձանագրում է, որ վարչական ակտի իրավաչափության վիճարկման դատավարական ժամկետի պահպանվածության հարցը քննարկման առարկա կարող է դառնալ միայն այն պարագայում, եթե անվիճելի է, որ հայցադիմումը ներկայացվել է «իրական (ռեալ)» իրավունքներ ունեցող սուբյեկտի կողմից:

Անդրադառնալով ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված հայցադիմումի ընդունումը մերժելու այն հիմքին, որ հայցադիմում է ներկայացրել դրա իրավունքն ակնհայտորեն չունեցող անձը՝ ՀՀ վճռաբեկ դատարանը նախկինում կայացրած իր որոշմամբ ընդգծել է, որ հայցադիմում ներկայացնելու իրավունքի ակնհայտ բացակայության պարագայում դատարանը ոչ թե իրավունք ունի, այլ պարտավոր է մերժել դրա ընդունումը: Օրենսդիրը նման իրավակարգավորմամբ իրավացիորեն խուսափել է ոչ տեղին ու քննության ոչ ենթակա գործերի հետազոտությունից, ինչը հանգեցնում է դատարանի ավելորդ և անհիմն ծանրաբեռնվածության և դատարանի վարույթում գտնվող մյուս գործերի քննության ձգձգումների: ՀՀ վճռաբեկ դատարանը միաժամանակ արձանագրել է, որ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքում նախատեսված «ակնհայտություն» եզրույթն իրենից ներկայացնում է անմիջապես աչքի զարնող, առաջին իսկ դիտարկման պահին երևացող, աչքի ընկնող և ոչ մի կերպ չվրիպող ու կասկած չհարուցող ակնբերություն: Այսինքն՝ սույն իրավական կարգավորումը կարող է վերաբերել միայն հայցադիմում ներկայացնելու՝ չափազանց պարզորոշ, միանշանակ և հստակ իրավունք չունենալուն, երբ դատարանն աներկբայորեն և հիմնավոր կերպով գտնում է, որ տվյալ ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձն այդպիսի հայցադիմում ներկայացնելու իրավունք չունի:

Այսպիսով, ՀՀ վճռաբեկ դատարանը գտել է, որ ակնհայտորեն նման իրավունք չունեցող անձի կողմից հայցադիմում ներկայացվելու պարագայում հայցադիմումը վարույթ չի ընդունվում, քանի որ վարչական դատավարությունում հայցադիմումի ընդունելիության փուլում ինչպես բուն հայցադիմումի, այնպես էլ դրան կից փաստաթղթերի ընդհանրական ուսումնասիրությունն ակնհայտորեն ցույց են տալիս, որ հայցվորն այդ գործով շահագրգիռ անձ չի հանդիսանում

(տե՛ս, Տիգրան Սանասարյանն ընդդեմ Երևանի քաղաքապետարանի թիվ ՎԴ/3477/05/13 վարչական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 26.12.2014 թվականի որոշումը, «Լուվի» ՍՊԸ-ի տնօրեն Հասմիկ Հովհաննիսյանն ընդդեմ ՀՀ ֆինանսների նախարարության թիվ ՎԴ/4009/05/14 վարչական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 18.03.2015 թվականի որոշումը):

Ամփոփելով վերոգրյալը՝ Վճռաբեկ դատարանն արձանագրում է, որ վարչական ակտի իրավաչափության վիճարկման «իրական (ռեալ)» իրավունքներ ունեցող սուբյեկտներ են վարչական ակտի հասցեատեր հանդիսացող և/կամ վարչական ակտի հասցեատեր չհանդիսացող, սակայն վարչական ակտի ընդունման պահին Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, միջազգային պայմանագրերով, օրենքներով կամ այլ իրավական ակտերով ամրագրված իրավունքներ և ազատություններ ունեցող անձինք, իսկ նշված պայմաններին չբավարարող սուբյեկտները չեն հանդիսանում իրենց համար ներգործող ազդեցություն չունեցող վարչական ակտը վիճարկելու իրավունք ունեցող «շահագրգիռ անձինք»:

Ընդ որում, վիճարկվող վարչական ակտի ընդունումից հետո միայն որոշակի իրավունքներ ձեռք բերած սուբյեկտների կողմից նշված վարչական ակտի իրավաչափության վիճարկման իրավունք չունենալը կասկած չի հարուցում՝ հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ վիճարկվող վարչական ակտով այն ընդունող վարչական մարմինը որևէ կերպ չէր կարող խախտել վարչական ակտի ընդունման պահին Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, միջազգային պայմանագրերով, օրենքներով կամ այլ իրավական ակտերով ամրագրված իրավունքներ և ազատություններ չունեցող անձի իրավունքները, հետևաբար ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 80-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետի հիմքով նման անձի կողմից ներկայացված հայցադիմումի ընդունումը ենթակա է մերժման, որպես այն ներկայացնելու իրավունքն ակնհայտորեն չունեցող անձի կողմից ներկայացված, որպիսի պարագայում դատավարական ժամկետների հարցն այլևս ենթակա չէ քննարկման:

Վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշման կիրառումը սույն գործի փաստերի նկատմամբ.

Սույն գործի փաստերի համաձայն՝ Երևանի Կենտրոն թաղապետարանի կողմից 06.12.2002 թվականին քաղաք Երևան, Եկմայան 1 փողոց, թիվ 6 հասցեում Կազմակերպության կենտրոնի շին. աշխատանքների համար Կազմակերպությանը տրվել է թիվ 23/35-402 շինարարության թույլտվությունը, որով նախատեսվել է շինարարական աշխատանքներն իրականացնել 9 ամսվա ընթացքում (հավելված, գ.թ. 17):

- Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման թիվ 1488234 վկայականի համաձայն՝ Կենտրոն, Եկմայան 1 փողոց, թիվ 6 հասցեի նկատմամբ 18.02.2005 թվականին գրանցվել է Կազմակերպության սեփականության իրավունքը (հավելված, գ.թ. 57):

- Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման թիվ 14042022-01-0181 վկայականի համաձայն՝ քաղաք Երևան, Եկմայան փողոց 6/3 բնակելի տան նկատմամբ 14.04.2022 թվականին գրանցվել է Արզամ Հովհաննիսյանի սեփականության իրավունքը (հավելված, գ.թ. 60):

- Երևանի քաղաքապետի կողմից 15.12.2022 թվականին քաղաք Երևան, Եկմայան փողոց 6/3 բնակելի տուն հասցեում հասարակական նշանակության շինության կառուցման

շինարարական աշխատանքների կատարման համար Արգամ Հովհաննիսյանին տրվել է թիվ 01/18-Դ-93670-2390 շինարարության թույլտվությունը (հավելված, գ.թ. 18):

- «Ճարտարագետ» ՍՊԸ-ի 20.02.2024 թվականի թիվ 24-003 Պ եզրակացության համաձայն՝ քաղաք Երևան, Կենտրոն համայնքի Եկմայան 1 փողոց, թիվ 6 հասցեի հասարակական շինությունը նախագծվել և կառուցվել է տվյալ ժամանակահատվածում գործող օրենսդրության համապատասխան իրավական ակտերով հաստատված նորմատիվատեխնիկական պահանջների խախտմամբ, մասնավորապես՝ այն պետք է նախագծվեր և կառուցվեր իր սահմանագծից 2,435 մետրից ոչ պակաս, որով խախտվել են ՇՆ և Կ 2.07.01.89՝ «Քաղաքաշինություն: Քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի հատակագծում և կառուցապատում» նորմերի 2.12-րդ կետի պահանջները, բացի այդ, հակահրդեհային պահանջներ բաժնի աղյուսակի 1-ի շենք-շինությունների արտաքին պատերի միջև ամենափոքր հեռավորությունը պետք է լինի 6 մետր, ինչը չի պահպանվել, որով խախտվել են ՇՆ և Կ 2.07.01-89՝ «Քաղաքաշինություն: Քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի հատակագծում և կառուցապատում» նորմերի հակահրդեհային պահանջները (հավելված, գ.թ. 20-22):

- Թիվ ՎԴ/9949/05/23 վարչական գործով Կազմակերպությունը վիճարկում է Երևանի քաղաքապետի կողմից 15.12.2022 թվականին քաղաք Երևան, Եկմայան փողոց 6/3 բնակելի տուն հասցեում հասարակական նշանակության շինության կառուցման շինարարական աշխատանքների կատարման համար Արգամ Հովհաննիսյանին տրված թիվ 01/18-Դ-93670-2390 շինարարության թույլտվությունը, որպիսի գործով Դատարանի 03.01.2024 թվականի որոշմամբ Արգամ Հովհաննիսյանը ներգրավվել է որպես երրորդ անձ:

- Թիվ ԵԴ2/11216/02/23 քաղաքացիական գործով քննվում է Կազմակերպության հայցն ընդդեմ Արգամ Հովհաննիսյանի և երրորդ անձ Երևանի քաղաքապետարանի՝ հայցվորի իրավունքի խախտումը վերացնելու պահանջի մասին, որպիսի գործով հայցադիմումը վարույթ է ընդունվել ՀՀ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի 05.01.2024 թվականի որոշմամբ:

- Արգամ Հովհաննիսյանը 16.01.2024 թվականին Երևանի քաղաքապետարան ուղղված դիմումով խնդրել է հայտնել, թե արդյոք քաղաք Երևան, Եկմայան 1-ին փողոց 6 հասցեում Կազմակերպության կողմից քանդման և (կամ) շինարարության իրականացման համար քանդման թույլտվություն և (կամ) շինարարության թույլտվություն տրամադրվել է, թե՛ ոչ, և միաժամանակ խնդրել է տրամադրել Կազմակերպության՝ քաղաք Երևան, Եկմայան 1-ին փողոց 6 հասցեի քանդման և (կամ) շինարարության թույլտվությունները, ինչպես նաև դրանց տրամադրման համար հիմք հանդիսացած բոլոր փաստաթղթերը (հավելված, գ.թ. 11-12):

Սույն գործով հայցվոր Արգամ Հովհաննիսյանը 05.03.2024 թվականին հայցադիմում է ներկայացրել Դատարան ընդդեմ Կենտրոն վարչական շրջանի՝ Կազմակերպությանը տրված 06.12.2002 թվականի թիվ 23/35-402 շինարարության թույլտվությունը ոչ իրավաչափ ճանաչելու պահանջի մասին՝ հիմքում դնելով այն հանգամանքը, որ Երևան քաղաքի Կենտրոն համայնքի 1-ին Եկմայան փողոցի թիվ 6 հասցեի հասարակական շինությունը նախագծվել և կառուցվել է տվյալ ժամանակահատվածում գործող օրենսդրության՝ համապատասխան իրավական ակտերով հաստատված նորմատիվատեխնիկական պահանջների խախտմամբ, մասնավորապես Երևան քաղաքի Կենտրոն համայնքի 1-ին Եկմայան փողոցի թիվ 6 հասցեի

հասարակական շինությունը պետք է նախագծվեր և կառուցվեր իր սահմանագծից 2,435մ-ից ոչ պակաս, որով և խախտվել է ՇՆ և Կ 2.07.01-89՝ «Քաղաքաշինություն: Քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի հատակագծում և կառուցապատում» նորմերի 2.12 կետի պահանջները: Բացի այդ հակահրդեհային պահանջների բաժնի աղյուսակ 1-ի շենք շինությունների արտաքին պատերի միջև ամենափոքր հեռավորությունը պետք է լինի 6,0 մետր, որով և խախտվել են նույն նորմերով սահմանված հակահրդեհային պահանջները:

Հայցադիմումին կից ներկայացվել է միջնորդություն՝ դատավարական ժամկետի բացթողումը հարգելի համարելու վերաբերյալ՝ հետևյալ հիմնավորմամբ. «Տվյալ պարագայում, ՀԿ-ի կողմից ՎԴ/9949/05/23 վարչական գործով հայցը ներկայացվել է 29.11.2023 թվականին, իսկ ԵԴ2/44216/02/23 քաղաքացիական գործով՝ 20.12.2023 թվականին:

Գործերի մասին տեղեկանալուց անմիջապես հետո ձեռնարկվել են միջոցներ՝ ՀԿ-ի քաղաքաշինական փաստաթղթերը ստանալու ուղղությամբ (16.01.2024 թվականին կատարվել է փաստաբանական հարցում, այդ թվում՝ ստացվել են կադաստրային գործի նյութերը), արդյունքում 2024 թվականի հունվարին Հայցվորը տեղեկացել է Շինթույլտվության մասին»:

Դատարանի 12.03.2024 թվականի որոշմամբ որոշմամբ բաց թողնված դատավարական ժամկետը վերականգնելու վերաբերյալ միջնորդությունը բավարարվել է այն հիմնավորմամբ, որ «...նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ վիճարկվող շինթույլտվության մասին հայցվորը իրազեկվել է 2024թ. հունվարին և իրազեկվելուց հետո ձեռնարկվել է անհրաժեշտ քայլերը դրա վիճարկման համար, դատարանը գտնում է, որ հայցվորը ժամկետը բաց է թողել հարգելի պատճառով, հետևաբար միջնորդությունը հիմնավոր է և ենթակա է բավարարման»:

Վերաքննիչ դատարանի 17.06.2024 թվականի «Վերաքննիչ բողոքը մերժելու մասին» որոշմամբ Կազմակերպության ներկայացրած վերաքննիչ բողոքը մերժվել է այն պատճառաբանությամբ, որ «...Վերաքննիչ դատարանը, հետազոտելով և գնահատելով սույն գործում առկա ապացույցներն ու դրանք համադրելով վերոգրյալ իրավանորմերի և ՀՀ վճարելի դատարանի իրավական դիրքորոշումների հետ, գտնում է, որ հայցվորը ճանաչման հայց հարուցելու դատավարական ժամկետը բաց է թողել իրենից անկախ հանգամանքներում՝ վիճարկվող վարչական ակտին տեղեկացված չլինելու հետևանքով, իսկ իր իրավունքների խախտման մասին փաստացի տեղեկանալուց հետո նա օրենքով սահմանված ժամկետում ձեռնարկվել է անհրաժեշտ ու բավարար միջոցներ հայց հարուցելու ուղղությամբ, որպիսի դեպքում ժամկետի բաց թողնման պատճառը պետք է համարվի հարգելի՝ երաշխավորելով հայցվորի դատական պաշտպանության իրավունքը:

Մասնավորապես՝ սույն գործի տվյալների համադրումից հետևում է, որ հայցվորն իր ենթադրյալ իրավունքների խախտման մասին իրազեկվել է միայն թիվ ՎԴ/9949/05/23 և թիվ ԵԴ2/44216/02/23 գործերի հարուցումից հետո, որոնց շրջանակներում էլ վեճի առարկա են հանդիսանում հայցվորին տրված շինարարության թույլտվությունն ու դրա հիման վրա իրականացվող շինարարական աշխատանքների հետևանքները, ինչից հետո հայցվորը ձեռնարկվել է ողջամիտ միջոցներ՝ երրորդ անձ Կազմակերպությանը շինարարության թույլտվություն տրամադրված լինելու փաստը պարզելու ուղղությամբ, որին հայցվորը տեղեկացել է 16.01.2024 թվականին կատարված հարցման արդյունքում իրեն տրամադրված նյութերից, իսկ վիճարկվող վարչական ակտի գոյության մասին ավելի վաղ տեղեկանալու մասին որևէ այլ

ապացույց գործի նյութերում առկա չէ, ավելին՝ բողոքով ևս նման կոնկրետ տրված չի ներկայացվել (այլ արվել է ենթադրական պնդում), ուստի նման ապացույցի բացակայության պայմաններում գործում եղած տրվածներով հաստատվում է այն հանգամանքը, որ հայցվորը վիճարկվող վարչական ակտի գոյության մասին փաստացի տեղեկացել է իր միջնորդության մեջ մատնանշված ժամկետում, որից հաշվված էլ՝ վերջինս սահմանված ժամկետում արդեն հայցադիմում է ներկայացրել «վարչական դատարան»:

Վկայակոչված իրավական դիրքորոշումների լույսի ներքո անդրադառնալով սույն վարչական գործի փաստերին՝ Վճռաբեկ դատարանն արձանագրում է հետևյալը.

Երևանի Կենտրոն թաղապետարանի կողմից 06.12.2002 թվականին քաղաք Երևան, Եկմայան 1 փողոց, թիվ 6 հասցեում Կազմակերպության կենտրոնի շին. աշխատանքների համար Կազմակերպությանը տրվել է թիվ 23/35-402 շինարարության թույլտվությունը, որով նախատեսվել է շինարարական աշխատանքներն իրականացնել 9 ամսվա ընթացքում, իսկ անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման թիվ 1488234 վկայականի համաձայն՝ Կենտրոն, Եկմայան 1 փողոց, թիվ 6 հասցեի նկատմամբ 18.02.2005 թվականին գրանցվել է Կազմակերպության սեփականության իրավունքը, այնինչ անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման թիվ 14042022-01-0181 վկայականի համաձայն՝ քաղաք Երևան, Եկմայան փողոց 6/3 բնակելի տան նկատմամբ 14.04.2022 թվականին գրանցվել է Արգամ Հովհաննիսյանի սեփականության իրավունքը, իսկ Երևանի քաղաքապետի կողմից 15.12.2022 թվականին քաղաք Երևան, Եկմայան փողոց 6/3 բնակելի տուն հասցեում հասարակական նշանակության շինության կառուցման շինարարական աշխատանքների կատարման համար Արգամ Հովհաննիսյանին տրվել է թիվ 01/18-Դ-93670-2390 շինարարության թույլտվությունը:

Այսինքն սույն պարագայում Վճռաբեկ դատարանի գնահատմամբ Երևանի քաղաքապետի կողմից 06.12.2002 թվականին Կազմակերպությանը տրված շինարարության թույլտվությամբ որևէ կերպ չէր կարող խախտվել գրեթե 20 տարի անց սեփականության իրավունք ձեռք բերած անձանց իրավունքները: Այլ կերպ ասած, սույն գործով վիճարկվող վարչական ակտն արտաքին ներգործություն չունի դրա ընդունման պահին Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, միջազգային պայմանագրերով, օրենքներով կամ այլ իրավական ակտերով ամրագրված իրավունքներ և ազատություններ չունեցող անձանց վրա, հետևաբար Երևանի քաղաքապետի 06.12.2002 թվականին Կազմակերպությանը տրված շինարարության թույլտվության իրավաչափությունը վիճարկելու իրավունք հայցվորն ակնհայտորեն չունի, ուստի «վարչական դատավարության օրենսգրքի 80-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետի հիմքով հայցադիմումի ընդունումը ենթակա է եղել մերժման, որպիսի պարագայում դատավարական ժամկետների հարցն այլևս ենթակա չի եղել քննարկման, ինչն անտեսվել է ստորադաս դատարանների կողմից:

Այսպիսով Վճռաբեկ դատարանն արձանագրում է, որ սույն գործով հայց ներկայացնելու համար սահմանված դատավարական ժամկետը «վարչական դատավարության օրենսգրքի 54-րդ հոդվածին 2-րդ մասի կիրառմամբ չէր կարող վերականգնվել, քանի որ հայցադիմումը ներկայացրել է դրա իրավունքն ակնհայտորեն չունեցող անձը:

Այսպիսով, սույն վճռաբեկ բողոքի հիմքի առկայությունը Վճռաբեկ դատարանը դիտում է բավարար՝ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 150-րդ, 152-րդ, 163-րդ հոդվածների ուժով Վերաքննիչ դատարանի որոշումը վերացնելու և նոր դատական ակտ կայացնելու համար:

Հաշվի առնելով վերը շարադրված հիմնավորումները և ղեկավարվելով ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 153-րդ, 169-րդ և 171-րդ հոդվածներով՝ Վճռաբեկ դատարանը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց

1. Վճռաբեկ բողոքը բավարարել: Վերացնել ՀՀ վերաքննիչ վարչական դատարանի 17.06.2024 թվականի «Վերաքննիչ բողոքը մերժելու մասին» որոշումը և կայացնել նոր դատական ակտ՝ բաց թողնված ժամկետը հարգելի համարելու միջնորդությունը բավարարելու մասով վերացնել ՀՀ վարչական դատարանի 12.03.2024 թվականի «Բաց թողնված ժամկետը հարգելի համարելու միջնորդությունը բավարարելու, հայցադիմումը վարույթ ընդունելու, երրորդ անձ ներգրավելու և ապացույց պահանջելու մասին» որոշումը:

2. Որոշումն օրինական ուժի մեջ է մտնում կայացման պահից, վերջնական է և ենթակա չէ բողոքարկման:

Նախագահող և գեկուցող

Հ. ԲԵԴԵՎՅԱՆ

Ա. ԹՈՎՄԱՍՅԱՆ

Լ. ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ռ. ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ք. ՄԿՈՅԱՆ